

HE 290/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaalilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vaalilain muuttamista siten, että kunnallisvaalien nimi muutettaisiin kuntavaaleiksi ja että kuntavaalien vaalipäivä siirrettäisiin vaalivuoden huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin. Lisäksi ehdotetaan, että seuraavat kuntavaalit toimitettaisiin uuden aikataulun mukaisesti vuonna 2017. Esityksessä ehdotetaan myös vaalilain

vaalipiirejä koskevan pykälän tarkistamista vastaamaan vuoden 2015 alussa voimaan tulevia kuntajaon muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti uuden kuntalain kanssa.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Kunnallisvaalien ajankohta on nykyisin lokakuun neljäs sunnuntai. Vaalipäivästä säädetään vaalilain (714/1998) 144 §:ssä. Kuntalaissa (365/1995) säädetään valtuuston toimikauden alkamisesta ja sen pituudesta. Kuntalain 9 §:n mukaan valtuuston jäsenet ja varajäsenet valitaan kunnallisvaaleissa vaalivuotta seuraaviksi neljäksi kalenterivuodeksi. Valtuuston toimikausi määräytyy näin alkamaan kalenterivuoden alusta. Valtuuston toimikausi on myös kiinteästi neljän vuoden pituinen.

Vuoden 1917 kunnallisen vaalilain mukaan kunnallisvaalit järjestettiin joulukuussa. Joulukuuta pidettiin huonojen säiden vuoksi äänestystä hankaloittavana ajankohtana, ja vuonna 1950 kunnallisvaalit siirrettiin lokakuun ensimmäiseen sunnuntaihin ja sitä seuraavaan maanantaihin. Vuonna 1990 siirryttiin valtiollisten vaalien tavoin yksipäiväisiin vaaleihin, ja vaalipäiväksi säädettiin vaaliteknisistä syistä lokakuun kolmas sunnuntai. Vuoden 1998 vaalilaissa kunnallisvaalien vaalipäiväksi muutettiin lokakuun neljäs sunnuntai. Valtuustojen toimikausi oli alun perin kolme vuotta, mutta eduskunnan vaalikauden muututtua kolmesta vuodesta neljään vuoteen vuonna 1954 pidennettiin myös valtuustojen vaalikausi neljään vuoteen vuonna 1955.

Kunnallisvaalien ja eduskuntavaalien ajankohdat ovat Suomessa aina eronneet toisistaan. Vaalien yhdistämistä on pohdittu useaan kertaan, mm. Kansanvalta 2007 – toimikunnan mietinnössä (KM 2005:1, s. 47), mutta ajatus vaalien yhdistämisestä on toistaiseksi torjuttu ja pitäydytty vaalien erillisyyden periaatteessa. Yhtenäisen vaalipäivän käyttöönottoa (ilman samanaikaisia vaaleja) ei ole aikaisemmissa vaiheissa pohdittu.

Eduskuntavaalien ja tasavallan presidentin vaalin vaalipäiviä muutettiin vuonna 2010. Vaalilain 107 §:n (431/2010) mukaan eduskuntavaalien vaalipäivä on huhtikuun kolmas sunnuntai. Jos huhtikuun kolmas sunnuntai olisi pääsiäispäivä tai pääsiäispäivän jälkeinen sunnuntai, vaalipäivä olisi pääsiäispäivää edeltävä sunnuntai vaalilain 189 §:n 1 mo-

mentin mukaisesti. Eduskuntavaalien ajankohdan muuttamista perusteltiin sillä, että huhtikuussa sää on yleensä otollisempi ulkona tapahtuvalle vaalikampanjoinnille ja että vaalipäivän sää on todennäköisesti myös äänestäjien kannalta suotuisampi kuin maaliskuussa (HE 8/2010 vp, s. 1).

Äänestysaktiivisuus on kunnallisvaaleissa laskenut merkittävästi pitkällä aikavälillä. Vuoden 2012 kunnallisvaaleissa äänestysaktiivisuus oli 58,3 prosenttia. Vaaliosallistuminen on Suomen kunnallisvaaleissa selvästi muita Pohjoismaita alemmalla tasolla. Kaikki vaaliosallistumista tukevat toimenpiteet ovat siten kannatettavia. Sääolosuhteiden tai vaalien ajankohdan vaikutuksesta äänestysaktiivisuuteen ei sinänsä ole osoitettavissa selkeää tutkimusnäyttöä, mutta huhtikuun kolmannen sunnuntain muodostuminen yleiseksi vaalipäiväksi voi ehkä osaltaan tukea äänestäjien äänestämistottumuksen vakiintumista ja aktivoida äänestämättä jättäviä vaaliosallistumiseen.

Kunnallisvaalien ajankohdan siirto keväälle ja valtuuston toimikauden muuttaminen kesken vuotta kesäkuussa alkavaksi edellyttävät vaalilain ja kuntalain muuttamista. Valtuuston toimikauden muutoksesta aiheutuu myös jonkin verran muuta tarkistustarvetta kuntalakiin.

2 Ehdotetut muutokset

Ehdotetut muutokset liittyvät pääosin hallituksen esitykseen kuntalaiksi ja eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi. Vaalilakia ehdotetaan muutettavaksi ensinnäkin siten, että kunnallisvaalien nimi muutettaisiin muotoon kuntavaalit ja toiseksi siten, että kuntavaalit toimitettaisiin vaalivuoden huhtikuun kolmantena sunnuntaina. Kuntavaalien vaalipäivä olisi sama kuin nykyisin eduskuntavaalien vaalipäivä. Kuntavaalit ja eduskuntavaalit vuorottelisivat kahden vuoden välein eikä kyse siten olisi samanaikaisesti järjestettävistä vaaleista. Vaalilain 18 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi kuntavaaleissa uuden kuntalain myötä äänioikeutetun muun valtion kansalaisen, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa, äänioikeusrekisteriin merkitse-

mistä koskien. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutamia teknisiä tarkistuksia vaalilakiin sekä vaalilain 5 §:n tarkistamista vastaamaan vuoden 2015 alussa voimaan tulevia kuntajaon muutoksia. Vuoden 2015 alusta lukien voimaan tulevat kuntajaon muutokset ovat: Lavia liitetään Poriin (valtioneuvoston päätös 447/12.6.2014), Maaninka Kuopioon (valtioneuvoston päätös 209/13.3.2014) sekä Tarvasjoki Lietoon (valtioneuvoston päätös 448/12.6.2014). Muutokset eivät vaikuta vaalipiirien välisiin rajoihin.

Kuntavaalien uudesta vaalipäivästä ehdotetaan säädettäväksi vaalilain 144 §:ssä. Jos huhtikuun kolmas sunnuntai olisi pääsiäispäivä tai pääsiäispäivän jälkeinen sunnuntai, vaalipäivä olisi pääsiäispäivää edeltävä sunnuntai nykyisen vaalilain 189 §:n 1 momentin mukaisesti. Vuosina 2015-2025 huhtikuun kolmas sunnuntai on pääsiäispäivä tai pääsiäispäivän jälkeinen sunnuntai vuosina 2017, 2019, 2022, 2023 ja 2025. Tämä merkitsee sitä, että vuosina 2017 ja 2025 kuntavaalit siirtyisivät pääsiäistä edeltävään sunnuntaihin.

Vaalipäivän muuttumisen johdosta ehdotetaan vaalilain 150 §:n 1 momenttiin ja 157 §:n 1 momenttiin eräisiin määräaikoihin liittyviä teknisiä tarkistuksia.

Lain voimaantulosäännöksessä ehdotetaan lisäksi, että kuntavaalit järjestettäisiin ensimmäisen kerran uuden aikataulun mukaisesti vuonna 2017, jolloin vuoden 2016 säännönmukaiset kuntavaalit siirtyisivät seuraavan vuoden huhtikuuhun. Nykyisten valtuustojen toimikauden jatkamisesta vuoden 2017 toukokuun loppuun säädettäisiin kuntalaissa, jota koskeva hallituksen esitys on eduskunnassa käsiteltävänä samanaikaisesti tämän esityksen kanssa. Kuntalaissa säädettäisiin myös yksittäisen valtuutetun mahdollisuudesta niin halutessaan tulla vapautetuksi valtuustopaikastaan jo vuoden 2016 lopussa, jolloin varavaltuutettu kutsuttaisiin hänen sijansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi eli vuoden 2017 toukokuun loppuun.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Vaikutukset äänestäjiin ja vaalien toimittamiseen

Äänestysaktiivisuus kunnallisvaaleissa on laskenut varsin matalalle tasolle. Vaalien ajankohdan tai sääolosuhteiden vaikutuksesta äänestysaktiivisuuteen ei ole osoitettavissa selkeää tutkimusnäyttöä, mutta vaalien siirtyminen kevääseen voi parantaa kampanjointimahdollisuuksia ulkona ja vaalien näkyvyyttä kaupunkikuvassa, mikä osaltaan voi aktivoida äänestäjiä. Huhtikuun kolmannen sunnuntain muodostuminen yleiseksi vaalipäiväksi voi myös tukea äänestäjien äänestämistottumuksen vakiintumista. Pääsiäisen ajoittuminen tiettyinä vaalivuosina huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin tai sitä edeltävään sunnuntaihin tosin osittain heikentää ajatusta yleisestä vaalipäivästä. Pääsiäinen siirtää kunnallisvaalien vaalipäivää lähitulevaisuudessa vuosina 2017 ja 2025.

Vaalien toimittamiseen käytännössä vaalipäivän siirrolla kevääseen ei ole merkittävää vaikutusta.

3.2 Vaikutukset kuntien toimintaan

Vaalipäivän siirrosta johtuvan valtuuston toimikauden muutoksen vaikutuksia arvioidaan tarkemmin kuntalakiuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä.

4 Asian valmistelu

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmisteluun liittyvä, valtiovarainministeriön asettama toimikunta esitti 24 päivänä lokakuuta 2013 päätösesityksissään muun muassa, että kunnallisvaalien ajankohta siirretään keväälle ja että vaalit toimitetaan huhtikuun kolmantena sunnuntaina, ns. kansanvallan viikonloppuna. Kunnallisvaaleja ja eduskuntavaaleja ei järjestettäisi toimikunnan esityksen mukaan samanaikaisesti, vaan kunnallisvaalit toimitettaisiin parittomana vuotena eduskuntavaalikauden puolella välissä. Toimikunta esitti, että vuoden 2016 kunnallisvaalit siirrettäisiin vuoden 2017 huhtikuuhun, ja että nykyistä valtuustokautta pidennettäisiin va-

jaalla puolella vuodella. Toimikunnan esityksen mukaan eduskuntavaalien aikataulu säilyisi ennallaan. Jos eduskunta hajotettaisiin kesken eduskunnan vaalikauden, seuraava eduskunta valittaisiin hajotetun eduskunnan jäljellä olevaksi toimikaudeksi ylimääräisissä vaaleissa toimikunnan esityksen mukaan.

Oikeusministeriö asetti 20 päivänä joulukuuta 2013 parlamentaarisen työryhmän selvittämään em. toimikunnan esitysten toteuttamista ja valmistelemaan mahdolliset lakiehdotukset. Toukokuussa 2014 valmistuneessa mietinnössään työryhmä puolsi em. toimikunnan ehdotusta kunnallisvaalien ajankohdan siirtämiseksi. Mietintö sisälsi hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksen vaalilain muuttamisesta. Työryhmä ei ehdottanut muutoksia eduskunnan vaalikauden mahdollisten ennenaikaisen vaalien jälkeen, vaan katsoi, että ennenaikaisissa eduskuntavaaleissa valitaan eduskunta säännönmukaiselle neljän vuoden vaalikaudelle riippumatta siitä, ajoittuvatko seuraavat eduskuntavaalit samaan vai eri vuoteen kunnallisvaalien kanssa.

Esityksestä järjestettiin avoin lausuntokierros loppukesän 2014 aikana. Lausuntoja pyydettiin valtiovarainministeriöltä, ulkoministeriöltä, kunnilta, puolueilta, Kuntaliitolta ja Väestörekisterikeskukselta. Lausuntoja saatiin 128 kappaletta.

Kunnallisvaalien siirtämistä kannatti suurin osa lausunnonantajista. Ehdotuksen hyötyinä nähtiin vaalien säännöllisyys ja uuden valtuuston mahdollisuus päästä pian vaalien jälkeen päättämään talousarviosta ja –suunnitelmasta. Uusi valtuusto ei olisi valtuustokauden ensimmäisenä vuonna yhtä riippuvainen edellisen valtuuston päätöksistä kuin vielä nykyään.

Joidenkin kuntien mukaan valtuuston toimikauden siirtäminen alkamaan jo kesäkuun alussa saattaa vaikeuttaa hyväksi koettua vuosirytmää kunnallishallinnossa ja varsinkin taloussuunnittelussa. Ehdotukseen kielteisesti suhtautuneet totesivat, että uusien luottamushenkilöiden työn aloittaminen suoraan talousarvion laadinnalla ilman pidempää perehtymistä kunnan toimintaympäristöön ja taloustilanteeseen voi olla hankalaa, samoin kuin se, että uusi valtuusto saisi heti toimikautensa alussa hyväksyttäväksi vanhan valtuuston ti-

linpäättöksen ja tili- ja vastuuvapauden myöntämisen.

Jotkut lausunnonantajat kokivat hankalaksi, että kunnallisvaalit järjestettäisiin pääsiäisen aikaan, mistä voi aiheutua tarvetta muuttaa säännönmukaista vaaliajankohtaa sekä vaikeuksia vaalitoimitsijoiden lomailun vuoksi. Myös viranhaltijoiden kesälomien todettiin vaikeuttavan kesäkuussa aloittavan valtuuston työn aloittamista. Joissakin lausunnoissa pidettiin vaalien ja valtuustokauden alkamisen väliin jäävää aikaa liian lyhyenä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen kuntalaiksi ja eräksi muiksi siihen liittyviksi laeiksi. Tarkoituksena on, että kuntalaissa valtuuston toimikausi säädettäisiin alkamaan kesäkuun alusta. Kuntalain siirtymä- ja voimaantulosäännöksissä säädettäisiin nykyisten valtuustojen toimikauden jatkumisesta vuoden 2017 toukokuun loppuun. Samoin säädettäisiin yksittäisen valtuutetun mahdollisuudesta niin halutessaan tulla vapautetuksi toimestaan vuoden 2016 lopussa, jolloin varavaltuutettu kutsuttaisiin hänen sijaansa jäljellä olevaksi toimikaudeksi eli vuoden 2017 toukokuun loppuun.

Lisäksi kuntarakennelakia tarkistettaisiin siten, että vuonna 2017 voimaan tulevissa mahdollisissa kuntaliitoksissa liitoskunnat voisivat järjestää kuntavaalit jo vuonna 2016 ja että tällöin valitun uuden kunnan valtuuston toimikausi ulottuisi vuoden 2021 toukokuun loppuun. Vuonna 2021 toimitettaisiin säännönmukaiset kuntavaalit. Vuoden 2017 huhtikuussa liitoskunnissa ei siten järjestettäisi lainkaan kuntavaaleja.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan samanaikaisesti eduskunnassa käsiteltävänä olevan uuden kuntalain kanssa. Ensimmäisen kerran kuntavaalit järjestettäisiin uuden aikataulun mukaisesti huhtikuussa vuonna 2017. Vuoden 2016 säännönmukaiset kuntavaalit siirtyisivät siten vuoden 2017 huhtikuuhun, ja nykyisten, vuoden 2016 lopussa toimikautensa päättävien valtuustojen toimikautta jätket-

taisiin viidellä kuukaudella vuoden 2017 toukokuun loppuun.

7 Suhde perustuslakiin ja säättämisjärjestys

Kunnallisvaalien ajankohdasta ja valtuustojen toimikaudesta ei säädetä perustuslain tasolla. Perustuslain 14 §:n 3 momentissa säädetään oikeudesta äänestää kunnallisvaaleissa ja kunnallisessa kansanäänestyksessä.

Ehdotusta nykyisten valtuustojen toimikauden pidentämisestä viidellä kuukaudella vuoden 2017 toukokuun loppuun on arvioitava perustuslain näkökulmasta. Ehdotus toimikauden pidentämisestä ei sinänsä sisälly nyt käsillä olevaan hallituksen esitykseen, vaan kuntalakiuudistusta koskevaan esitykseen. Nykyisten valtuustojen toimikauden pidentäminen on kuitenkin edellytys myös tässä esityksessä ehdotetulle kuntavaalien aikataululle, joten asiaa arvioidaan myös tämän esityksen yhteydessä.

Käsitellessään vaalilain muutosta, jossa oli kyse eduskuntavaalien ajankohdan siirtämisestä maaliskuulta huhtikuulle ja silloisen eduskunnan toimikauden pidentämisestä kuukaudella, perustuslakivaliokunta totesi, että perustuslain 24 §:ssä asetetaan eduskunnan vaalikausille nelivuotinen rytmi, mutta siinä ei säädetä vaalikauden pituutta tarkoin neljäksi vuodeksi. Vaalipäivän siirrosta joh-

tuva silloisen eduskunnan toimikauden pidentäminen oli valiokunnan mielestä siinä määrin vähäinen, ettei se ollut valtiosääntöoikeudellisesti ongelmallinen (ks. PeVM 2/2010 vp, s. 2).

Edellä kuvatussa tapauksessa eduskunta pidensi lailla omaa toimikauttaan. Valtuustojen toimikauden pidentämisen osalta on käsiteltävällä erilainen tulkintatilanne. Erona on myös se, että valtuustojen toimikaudesta ei ole säädetty perustuslain tasolla, vaan sääntely perustuu kuntalakiin ja vaalien ajankohdan osalta vaalilakiin. Lähtökohtaisesti tämä sääntely on siten tavallisen lain säätäjän harkinnassa. Tämän perusteella näyttäisi siltä, ettei kaavailun vaaliaikataulun edellyttämä nykyisten valtuustojen toimikauden pidentäminen lailla olisi ongelmallista perustuslain kannalta. Toisaalta kunnan asukkaiden itsehallinto ja siihen sisältyvä oikeus valita itse toimielimensä samoin kuin valtuustojen aseman legitimitettiin yleisesti ja valtuutettujen oikeusasema voivat kuitenkin perustella sitä, että lailla ei puututtaisi nykyisten valtuustojen toimikauteen.

Hallituksen käsityksen mukaan esitys olisi tarpeen saattaa eduskunnan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vaalilain (714/1998) 1 §, 2 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 3 ja 5 §, 7 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 14 §:n 3 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 19 §:n 1 momentti, 22 ja 31 §:n suomenkielinen sanamuoto, 34 §:n 2 momentti, 37 §:n 2 momentin, 41 §:n 5 momentin, 44 §:n 3 momentin ja 58 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 64 §:n 1 momentti, 76 §:n 1 momentin ja 81 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 82 §:n 2 ja 4 momentti, 84 ja 91 §:n suomenkielinen sanamuoto, 95 §:n otsikon ja 98 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 101 §:n 2 momentti, 104 §:n 2 momentin, 105 §:n 2 momentin, 106 §:n 1 ja 5 momentin, 11 luvun otsikon ja 144 §:n edellä olevan väliotsikon suomenkielinen sanamuoto, 144 §, 145 §:n edellä olevan väliotsikon suomenkielinen sanamuoto, 146 §:n 1 momentti, 150 §, 151 §:n edellä olevan väliotsikon suomenkielinen sanamuoto, 157 §:n 1 momentti ja 188 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto,

sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 271/2013, 9 §:n 1 momentti osaksi laeissa 247/2002, 868/2003 ja 1263/2007, 13 §:n 3 momentti, 64 §:n 1 momentti, 82 §:n 4 momentti ja 188 §:n 2 momentti laissa 247/2002, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 18 §:n 2 momentti, 41 §:n 5 momentti, 76 §:n 1 momentti, 95 §:n otsikko ja 150 § laissa 496/2013, 18 §:n 3 momentti laissa 1213/2013, 34 §:n 2 momentti laissa 431/2010, 82 §:n 2 momentti laissa 218/2004 sekä 104 §:n 2 momentti ja 105 §:n 2 momentti laissa 300/2009, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään sen lisäksi, mitä perustuslaissa ja kuntalaissa (365/1995) vaaleista säädetään, miten toimitetaan:

- 1) kansanedustajien vaalit (eduskuntavaalit);
- 2) tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali);
- 3) kuntavaalit;
- 4) Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit).

Kuntavaaleista Ahvenanmaan maakunnassa säädetään maakunnan lainsäädännössä.

2 §

Äänioikeus

Äänioikeudesta kuntavaaleissa säädetään perustuslaissa ja kuntalaissa.

3 §

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoisuudesta eduskuntavaaleissa ja kelpoisuudesta tasavallan presidentiksi säädetään perustuslaissa sekä vaalikelpoisuudes-

ta kuntavaaleissa kuntalaissa. Vaalikelpoisuudesta europarlamenttivaaleissa säädetään 164 §:ssä.

5 §

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin vaalipiireihin:

1) Helsingin vaalipiiri, johon kuuluu Helsingin kaupunki;

2) Uudenmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Askolan, Espoon, Hangon, Hyvinkään, Inkon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Lapinjärven, Lohjan, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan sekä Vihdin kunnat;

3) Varsinais-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Koski Tl:n, Kustavin, Laitilan, Liedon, Loimaan, Marttilan, Maskun, Mynämäen, Naantalin, Nousiaisten, Oripään, Paimion, Paraisten, Pyhärannan, Pöytyän, Raision, Ruskon, Salon, Sauvon, Someron, Taivassalon, Turun, Uudenkaupungin sekä Vehmaan kunnat;

4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, Honkajoen, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Köyliön, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säskylän sekä Ulvilan kunnat;

5) Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Brändön, Eckerön, Finströmin, Föglön, Getan, Hammarlandin, Jomalan, Kumlingen, Kökarin, Lemlandin, Lumparlandin, Maarianhaminan, Saltvikin, Sottungan, Sundin sekä Vårdön kunnat;

6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenkosken, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Kärkölän, Lahden, Lopen, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;

7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon,

Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;

8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, Heinäveden, Hirvensalmen, Iitin, Imatran, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Miehikkälän, Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan, Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Virolahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keiteleen, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, Nurmeksen, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, Valtimon, Varhauksen, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

10) Vaasan vaalipiiri, johon kuuluvat Alajärven, Alavuden, Evijärven, Halsuan, Ilmajoen, Isojoen, Isokyrön, Kannuksen, Karijoen, Kaskisten, Kauhajoen, Kauhavan, Kaustisen, Kokkolan, Korsnäsin, Kristiinankaupungin, Kruunupyyn, Kuortaneen, Kurikan, Jalasjärven, Laihian, Lappajärven, Lapuan, Lestijärven, Luodon, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Pedersören kunnan, Perhon, Pietarsaaren, Seinäjoen, Soinin, Teuvan, Toholammin, Uusikaarlepyyn, Vaasan, Vetelin, Vimpelin, Vöyrin sekä Ähtärin kunnat;

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Konneveden, Kuhmoisten, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihlajpääntaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

12) Oulun vaalipiiri, johon kuuluvat Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Kajaanin, Kalajoen, Kempeleen, Kuhmon, Kuusamon, Käräsämäen, Limingan, Lumijoen, Merijärven, Muhoksen, Nivalan, Oulaisten, Oulun, Paltamon, Pudasjärven, Puolangan, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven,

Ristijärven, Sievin, Siikajoen, Siikalatvan, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tyrnävän, Utajärven, Vaalan sekä Ylivieskan kunnat;

13) Lapin vaalipiiri, johon kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen sekä Ylitorion kunnat.

7 §

Vaalipiirit muissa vaaleissa

Kuntavaaleissa vaalipiirinä on kunta.

9 §

Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkoja ovat:

- 1) ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat, joiden lukumäärästä ja sijainnista kunnanhallitus päättää ja joita on oltava, jollei erityisestä syystä muuta johdu, jokaisessa kunnassa vähintään yksi;
- 2) valtioneuvoston asetuksella säädettävät Suomen edustustot ja niiden toimipaikat sekä valtioneuvoston asetuksella säädettävät kuntavaalien yleiset ennakkoäänestyspaikat Ahvenanmaan maakunnassa;
- 3) sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut, kunnanhallituksen päätöksellä määrätyt sosiaalihuollon toimintayksiköt sekä rangaistuslaitokset (laitos);
- 4) suomalaiset laivat, jotka ovat ulkomailla, kun ennakkoäänestys toimitetaan.

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme

muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Ahvenanmaan maakunnassa toimii kussakin kunnassa kunnan keskusvaalilautakuntana eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa maakunnassa toimitettavia kuntavaaleja varten asetettu lautakunta, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan keskusvaalilautakunnasta tässä laissa säädetään.

14 §

Kunnan keskusvaalilautakunnan työskentely

Kunnan keskusvaalilautakuntaan ei sovelleta kuntalaissa tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa eikä oikeudesta ottaa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi.

15 §

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita. Kuntavaaleissa jäsenten ja varajäsenten tulee kuitenkin vastaavasti edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet laitoksissa toimitettavaa ennak-

koäänestystä varten on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaaleissa ehdokkaana oleva ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

16 §

Vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan ei sovelleta kuntalaissa tarkoitettua hallintosäännön määräyksiä pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja nähtävänä pitämisestä, asian jatkokokoukseen siirtämisestä, kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa, viranhaltijaesittelystä, oikeudesta ottaa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi eikä kunnan taloudesta.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kuntavaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kuntavaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) maistraatti, jonka toimialueella kotikunta on;
- 10) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 11) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista ane-

tun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpito-kunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai kuntavaaleissa äänioikeutetulla muun valtion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

19 §

Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Kuntavaaleissa jokaisesta äänioikeutetusta, joka ei ole Suomen kansalainen, otetaan äänioikeusrekisteriin sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään:

- 1) tieto kansalaisuudesta;
- 2) tieto ajasta, jona hänellä yhtäjaksoisesti on ollut kotikunta Suomessa, jollei hän ole Euroopan unionin muun jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalainen.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Väestörekisterikeskuksen on hyvissä ajoin ennen kuntavaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävälle Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoi-

suus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

31 §

Ehdokashakemukset käsittelevä viranomainen

Ehdokashakemukset käsittelee:

- 1) eduskuntavaaleissa vaalipiirilautakunta;
- 2) presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa Helsingin vaalipiirilautakunta;
- 3) kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta.

34 §

Asiakirjojen jättämisestä määrääminen ja kuuluttaminen

Määräyksestä on laadittava kuulutus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pantava nähtäväksi viranomaisen kokoushuoneistossa sekä julkaittava kuntavaaleissa sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi ja muissa vaaleissa virallisessa lehdessä.

37 §

Ehdokkaiden järjestyksen määrääminen

Eduskuntavaaleissa, kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa arvotaan:

- 1) vaaliliittoon kuulumattomien puolueiden ja vaaliliittojen keskinäinen järjestys;
- 2) vaaliliitossa sen muodostaneiden puolueiden keskinäinen järjestys; sekä
- 3) yhteislistojen keskinäinen järjestys.

41 §

Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen

Jokaisesta ehdokkaasta merkitään yhdistelmään numero, nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen sekä muissa kuin kuntavaaleissa kotikunta. Ehdokkaan etunimen rinnalla tai sen sijasta voidaan käyttää ehdokkaan yleisesti tunnettua puhuttelunimeä tai etunimeä lyhennettynä. Muita tietoja ehdokkaasta ei saa merkitä, paitsi jos ne ovat tarpeen henkilöllisyyden täsmentämiseksi. Yhdistelmään ei merkitä henkilötunnuksia.

44 §

Ehdokaslistojen yhdistelmän ja presidentinvaalin ehdokasluettelon jakelu ja tiedoksisäättäminen

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee saattaa kuntavaalien ehdokaslistojen yhdistelmä tai siinä olevat tiedot taikka tieto siitä, missä yhdistelmä on nähtävänä, äänioikeutettujen tiedoksi sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi ja lisäksi keskusvaalilautakunnan kokoushuoneistossa julkaistavalla ilmoituksella. Tarpeellinen määrä yhdistelmiä on hyvissä ajoin ennen vaaleja toimitettava kunnanhallitukselle, vaalilautakunnille, vaalitoimikunnille ja kunnan alueella olevien yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimijoille. Niitä on lisäksi toimitettava ehdokkaita asettaneiden puolueiden, yhteislistojen ja yhteislistaan kuulumattomien valitsijayhdistysten vaaliasiamiehille. Yhdistelmiä on myös pidettävä kunnan asukkaiden saatavana.

58 §

Äänestäminen ennakkoäänestyksessä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa

ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalis-
sa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

64 §

Vaalikuorten toimittaminen vaalipiirilautakunnalle

Muissa kuin kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnan on suljettava vaalikuoret kestäväan päällykseen äänestysalueittain lajiteltuina. Lähetukseen liitetään tiedot vaalikuorten lukumäärästä kussakin ryhmässä, johon ne on lajiteltu. Lähetys sinetöidään, ja sen päällykseen merkitään vaalipiirilautakunnan osoite ja lähettäjä. Lähetys toimitetaan kiireellisesti vaalipiirilautakunnalle sen määräämällä tavalla.

76 §

Äänestäminen vaalipäivänä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalis-
sa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

81 §

Äänestyslippujen ja vaalipöytäkirjan toimittaminen vaalilautakunnista

Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan ja yhden muun jäsenen on yhdessä viipymättä vietävä äänestysliput sisältävä lähetys ja vaalipöytäkirjan sisältävä lähetys kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnalle ja muissa vaaleissa vaalipiirilautakunnalle.

82 §

Vaalisalaisuuden turvaaminen pienillä äänestysalueilla

Jos voidaan perustellusti arvioida, että äänestysalueella äänestää enakkoon ja vaalipäivänä yhteensä vähemmän kuin 50 henkilöä tai jos perustellusta syystä vaalisalaisuuden turvaaminen muutoin sitä edellyttää, kunnan keskusvaalilautakunnan on hyvissä ajoin ennen vaalipäivää määrättävä ja muissa kuin kuntavaaleissa vaalipiirilautakunnalle ilmoitettava, että äänestysalueen enakkooänet ja vaalipäivän äänet sekä jonkin toisen äänestysalueen tai joidenkin toisten äänestysalueiden enakkooänet ja vaalipäivän äänet lasketaan yhdessä. Tällöin kyseisten äänestysalueiden vaalilautakunnat eivät suorita vaalipäivän äänten alustavaa laskentaa, vaan toimittavat äänestysliput alustavaa laskentaa varten keskusvaalilautakunnalle.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on avattava 1 momentissa tarkoitettun äänestysalueen ja 2 momentissa tarkoitettujen äänestysalueiden vaalikuoret sekä yhdistettävä niissä olevat äänestysliput äänestysalueissa vaalipäivänä annettuihin äänestyslippuihin ja lisäksi 2 momentissa tarkoitettujen äänestysalueiden äänestysliput keskenään. Keskusvaalilautakunta suorittaa näiden äänestyslippujen alustavan ääntenlaskennan noudattaen soveltuvin osin, mitä 78 §:ssä säädetään. Muissa kuin kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta toimittaa sen jälkeen äänestysliput, keskusvaalilautakunnan kokouksesta laaditun pöytäkirjan sekä vaalilautakuntien vaalipöytäkirjat vaalipiirilautakunnalle noudattaen, mitä 64 §:n 1 momentissa säädetään.

84 §

Tuloksen laskennasta vastaavat viranomaiset

Ennakkooänessä annettujen äänestyslippujen laskennasta ja vaalipäivän äänestysessä annettujen äänestyslippujen tarkastuslaskennasta huolehtii kokouksissaan:

- 1) eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiirilautakunta;
2) kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta.

91 §

Vaalien tuloksen määrääminen eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa

Vaalien tuloksen määräämiseksi eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa kirjoitetaan kaikkien ehdokkaiden nimet heidän vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Tästä nimisarjasta valitaan sarjan alusta alkaen niin monta ehdokasta kuin vaalipiirissä on valittava edustajia tai kunnassa valtuutettuja.

95 §

Kuntavaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen

98 §

Vaalien tuloksen merkitseminen pöytäkirjaan

Kukin valittu merkitään pöytäkirjaan ilmoittamalla hänen nimensä ja arvonsa, ammattinsa tai toimensa sekä, kuntavaaleja lukuun ottamatta, kotikuntansa samoin kuin hänen saamansa vertausluku ja äänimäärä.

101 §

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Lisäksi saavat päätöksestä valittaa sillä perusteella, että vaalit on toimitettu virheellisessä järjestyksessä ja että se on saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen:

- 1) jokainen asianomaisessa vaalipiirissä tai kunnassa äänioikeutettu henkilö;
- 2) kuntavaaleissa kunnan jäsen.

104 §

Päätöksen tiedoksianto

Kuntavaaleissa hallinto-oikeuden päätöksestä on annettava tieto valittajalle, kunnanhallitukselle ja kunnan keskusvaalilautakunnalle, puolueiden ja yhteislistojen vaaliasiamiehille sekä, jos päätöksellä on määrätty vaalien tulos oikaistavaksi tai vaalit uusittaviksi, oikeusministeriölle. Kunnan keskusvaalilautakunnan on saatettava hallinto-oikeuden päätös viipymättä tiedoksi myös kunnan jäsenille asettamalla päätös seitsemän päivän ajaksi nähtäväksi kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululle.

105 §

Jatkovalitus

Jos päätöksellä on määrätty vaalien tulos oikaistavaksi tai vaalit uusittaviksi, valitusoikeus on 101 §:ssä mainituilla sekä kuntavaaleissa myös kunnanhallituksella. Niiden, jotka eivät ole saaneet päätöstä erikseen tiedoksi, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon silloin, kun päätöksestä ensimmäistä kertaa kuulutettiin yleisradiotoimintaa harjoittavan laitoksen lähetyksessä tai kun päätös asetettiin nähtäväksi kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululle.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Jos vaalit valituksen johdosta määrätään uusittaviksi, on uusittavien vaalien vaalipäivä:

- 1) eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa ensimmäisenä sunnuntaina 50 päivän kuluttua siitä, kun valitusviranomaisen päätös on saanut lainvoiman;
- 2) kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnan määräämänä sunnuntaina.

Uusittavien eduskuntavaalien tuloksesta on heti ilmoitettava eduskunnalle ja uusittavien kuntavaalien tuloksesta asianomaisen kunnan valtuustolle.

11 luku

Kuntavaalit

Kuntavaalien ajankohta

144 §

Vaalipäivä

Kuntavaalien vaalipäivä on huhtikuun kolmas sunnuntai.

Ehdokasasettelu kuntavaaleissa

145 §

146 §

Oikeus asettaa ehdokkaita

Kuntavaaleissa voivat ehdokkaita asettaa:

- 1) puolueet;
 - 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.
-

150 §

Valitsijayhdistyksen perustaminen

Valitsijayhdistyksen perustamiseen ehdokkaan asettamiseksi kuntavaaleja varten tarvitaan vähintään kymmenen äänioikeutettua kunnan asukasta. Kunnassa, jonka asukasluku on väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan enintään 1 500, saa valitsijayhdistyksen kuitenkin perustaa vähintään kolme äänioikeutettua kunnan asukasta ja kunnassa, jonka asukasluku on yli 1 500, mutta enintään 2 000, saa valitsijayhdistyksen perustaa vähintään viisi äänioikeutettua kunnan asukasta.

Valitsijayhdistys perustetaan laatimalla päivätty ja allekirjoitettu perustamisasiakirja, jossa on oltava seuraavat tiedot:

1) maininta siitä, mitkä kuntavaalit ovat kyseessä;

2) ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen;

3) jokaisen jäsenen nimi, syntymäaika ja osoite;

4) jokaisen jäsenen allekirjoittama vakuutus siitä, että hän on kysymyksessä olevissa vaaleissa asianomaisessa kunnassa äänioikeutettu;

5) valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimi ja yhteystiedot.

Äänioikeutettu voi olla jäsenenä vain yhdessä valitsijayhdistyksessä. Jos hän on jäsenenä kahdessa tai useammassa valitsijayhdistyksessä, kunnan keskusvaalilautakunnan on poistettava hänen nimensä kaikista perustamisasiakirjoista.

Ehdokashakemus kuntavaaleissa

151 §

157 §

Valtuutettujen valitseminen vaaleja toimittamatta

Jos vaaleja varten hyväksytyjä ehdokkaita on yhtä paljon kuin valittavia valtuutettuja, ei vaaleja toimiteta, vaan kunnan keskusvaalilautakunta julistaa 144 §:ssä tarkoitettuna sunnuntaina pidettävässä kokouksessa, että valtuutetuiksi on valittu hyväksytyt ehdokkaat. Jos ehdokkaita on vähemmän kuin vaaleissa on valittava valtuutettuja, valtuutettujen lukumäärä jää toistaiseksi vajaaksi.

188 §

Kustannusten jako vaaliviranomaisten välillä

Kunta vastaa kunnan keskusvaalilautakunnan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitusjoiden ja kotiaänestyksen vaalitoimitusi-

joiden toiminnasta aiheutuneista sekä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista vaalien toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Muissa kuin kuntavaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta vaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tämän lain voimaantulon jälkeen seuraavat kuntavaalit toimitetaan vuonna 2017.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Puolustusministeri *Carl Haglund*

Liitteet
Rinnakkaistekstit

Laki

vaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaalilain (714/1998) 1 §, 2 §:n 3 momentin suomenkielinen sanamuoto, 3 ja 5 §, 7 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 2 ja 3 momentti, 14 §:n 3 momentti, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 18 §:n 2 ja 3 momentti, 19 §:n 1 momentti, 22 ja 31 §:n suomenkielinen sanamuoto, 34 §:n 2 momentti, 37 §:n 2 momentin, 41 §:n 5 momentin, 44 §:n 3 momentin ja 58 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 64 §:n 1 momentti, 76 §:n 1 momentin ja 81 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto, 82 §:n 2 ja 4 momentti, 84 ja 91 §:n suomenkielinen sanamuoto, 95 §:n otsikon ja 98 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 101 §:n 2 momentti, 104 §:n 2 momentin, 105 §:n 2 momentin, 106 §:n 1 ja 5 momentin, 11 luvun otsikon ja 144 §:n edellä olevan väliotsikon suomenkielinen sanamuoto, 144 §, 145 §:n edellä olevan väliotsikon suomenkielinen sanamuoto, 146 §:n 1 momentti, 150 §, 151 §:n edellä olevan väliotsikon suomenkielinen sanamuoto, 157 §:n 1 momentti ja 188 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 271/2013, 9 §:n 1 momentti osaksi laeissa 247/2002, 868/2003 ja 1263/2007, 13 §:n 3 momentti, 64 §:n 1 momentti, 82 §:n 4 momentti ja 188 §:n 2 momentti laissa 247/2002, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 3 momentti, 18 §:n 2 momentti, 41 §:n 5 momentti, 76 §:n 1 momentti, 95 §:n otsikko ja 150 § laissa 496/2013, 18 §:n 3 momentti laissa 1213/2013, 34 §:n 2 momentti laissa 431/2010, 82 §:n 2 momentti laissa 218/2004 sekä 104 §:n 2 momentti ja 105 §:n 2 momentti laissa 300/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain soveltamisala

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään sen lisäksi, mitä perustuslaissa ja kuntalaissa (365/1995) vaaleista säädetään, miten toimitetaan:

- 1) kansanedustajien vaalit (eduskuntavaalit);
- 2) tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali);
- 3) kunnallisvaalit; ja
- 4) Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit).

Kunnallisvaaleista Ahvenanmaan maakunnassa säädetään maakunnan lainsäädännössä.

Tässä laissa säädetään sen lisäksi, mitä perustuslaissa ja kuntalaissa (365/1995) vaaleista säädetään, miten toimitetaan:

- 1) kansanedustajien vaalit (eduskuntavaalit);
- 2) tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali);
- 3) *kuntavaalit*;
- 4) Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit).

Kuntavaaleista Ahvenanmaan maakunnassa säädetään maakunnan lainsäädännössä.

2 §

Äänioikeus

Äänioikeudesta kunnallisvaaleissa säädetään perustuslaissa ja kuntalaissa.

2 §

Äänioikeus

Äänioikeudesta *kuntavaaleissa* säädetään perustuslaissa ja kuntalaissa.

3 §

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoisuudesta eduskuntavaaleissa ja kelpoisuudesta tasavallan presidentiksi säädetään perustuslaissa sekä vaalikelpoisuudesta kunnallisvaaleissa kuntalaissa. Vaalikelpoisuudesta europarlamenttivaaleissa on voimassa, mitä 164 §:ssä säädetään.

3 §

Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoisuudesta eduskuntavaaleissa ja kelpoisuudesta tasavallan presidentiksi säädetään perustuslaissa sekä vaalikelpoisuudesta *kuntavaaleissa* kuntalaissa. Vaalikelpoisuudesta europarlamenttivaaleissa on voimassa, mitä 164 §:ssä säädetään.

5 §

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin vaalipiireihin:

1) Helsingin vaalipiiri, johon kuuluu Helsingin kaupunki;

2) Uudenmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Askolan, Espoon, Hangon, Hyvinkään, Inkon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Lapinjärven, Lohjan, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan sekä Vihdin kunnat;

3) Varsinais-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Koski Tl:n, Kustavin, Laitilan, Liedon, Loimaan, Marttilan, Maskun, Mynämäen, Naantalın, Nousiaisten, Oripään, Paimion, Paraisten, Pyhärannan, Pöytyän, Raision, Ruskon, Salon, Sauvon, Someron, Taivassalon, *Tarvasjoen*, Turun, Uudenkaupungin sekä Vehmaan kunnat;

4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, Honkajoen, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Köyliön, *Lavian*, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säskylän sekä Ulvilan kunnat;

5 §

Vaalipiirit eduskuntavaaleissa

Eduskuntavaaleja varten maa on jaettu maakuntajaon pohjalta seuraaviin vaalipiireihin:

1) Helsingin vaalipiiri, johon kuuluu Helsingin kaupunki;

2) Uudenmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Askolan, Espoon, Hangon, Hyvinkään, Inkon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Lapinjärven, Lohjan, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan sekä Vihdin kunnat;

3) Varsinais-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Koski Tl:n, Kustavin, Laitilan, Liedon, Loimaan, Marttilan, Maskun, Mynämäen, Naantalın, Nousiaisten, Oripään, Paimion, Paraisten, Pyhärannan, Pöytyän, Raision, Ruskon, Salon, Sauvon, Someron, Taivassalon, Turun, Uudenkaupungin sekä Vehmaan kunnat;

4) Satakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Euran, Eurajoen, Harjavallan, Honkajoen, Huittisten, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Köyliön, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säskylän sekä Ulvilan kunnat;

5) Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri, jo-

5) Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri, johon kuuluvat Brändön, Eckerön, Finströmin, Föglön, Getan, Hammarlandin, Jomalan, Kumlingen, Kökarin, Lemlandin, Lumparlandin, Maarianhaminan, Saltvikin, Sottungan, Sundin sekä Vårdön kunnat;

6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenkosken, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Kärkölän, Lahden, Lopen, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;

7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;

8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, Heinäveden, Hirvensalmen, Iitin, Imatran, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Miehikkälän, Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan, Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Virolahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keiteleen, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, *Maaningan*, Nurmeksen, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, Valtimon, Varkauden, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

10) Vaasan vaalipiiri, johon kuuluvat Alajärven, Alavuden, Evijärven, Halsuan, Ilmajoen, Isojoen, Isokyrön, Jalasjärven, Kannuksen, Karijoen, Kaskisten, Kauhajoen, Kauhavan, Kaustisen, Kokkolan, Korsnäsin, Kristiinankaupungin, Kruunupyyn, Kuortaneen, Kurikan, Laihian, Lappajärven, Lapuan, Lestijärven, Luodon, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Pedersören kunnan, Perhon, Pietarsaaren, Seinäjoen, Soinin, Teuvan, Toho-

hon kuuluvat Brändön, Eckerön, Finströmin, Föglön, Getan, Hammarlandin, Jomalan, Kumlingen, Kökarin, Lemlandin, Lumparlandin, Maarianhaminan, Saltvikin, Sottungan, Sundin sekä Vårdön kunnat;

6) Hämeen vaalipiiri, johon kuuluvat Asikkalan, Forssan, Hartolan, Hattulan, Hausjärven, Heinolan, Hollolan, Humppilan, Hämeenkosken, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Kärkölän, Lahden, Lopen, Nastolan, Orimattilan, Padasjoen, Riihimäen, Sysmän, Tammelan sekä Ypäjän kunnat;

7) Pirkanmaan vaalipiiri, johon kuuluvat Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain sekä Ylöjärven kunnat;

8) Kaakkois-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Enonkosken, Haminan, Heinäveden, Hirvensalmen, Iitin, Imatran, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Kotkan, Kouvolan, Lappeenrannan, Lemin, Luumäen, Miehikkälän, Mikkelin, Mäntyharjun, Parikkalan, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan, Pyhtään, Rantasalmen, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen, Savonlinnan, Sulkavan, Taipalsaaren sekä Virolahden kunnat;

9) Savo-Karjalan vaalipiiri, johon kuuluvat Iisalmen, Ilomantsin, Joensuun, Juankosken, Juuan, Kaavin, Keiteleen, Kiteen, Kiuruveden, Kontiolahden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Lieksan, Liperin, Nurmeksen, Outokummun, Pielaveden, Polvijärven, Rautalammin, Rautavaaran, Rääkkylän, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tohmajärven, Tuusniemen, Valtimon, Varkauden, Vesannon sekä Vieremän kunnat;

10) Vaasan vaalipiiri, johon kuuluvat Alajärven, Alavuden, Evijärven, Halsuan, Ilmajoen, Isojoen, Isokyrön, Jalasjärven, Kannuksen, Karijoen, Kaskisten, Kauhajoen, Kauhavan, Kaustisen, Kokkolan, Korsnäsin, Kristiinankaupungin, Kruunupyyn, Kuortaneen, Kurikan, Laihian, Lappajärven, Lapuan, Lestijärven, Luodon, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Pedersören kunnan, Perhon, Pietarsaaren, Seinäjoen, Soinin, Teuvan, Tohollammin, Uusikaarlepyyn, Vaasan, Vetelin, Vimpelin, Vöyrin sekä Ahtärin kunnat;

lammin, Uusikaarlepyyn, Vaasan, Vetelin, Vimpelin, Vöyrin sekä Ähtärin kunnat;

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Konneveden, Kuhmoisten, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

12) Oulun vaalipiiri, johon kuuluvat Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Kajaanin, Kalajoen, Kempeleen, Kuhmon, Kuusamon, Kärsämäen, Limingan, Lumijoen, Merijärven, Muhoksen, Nivalan, Oulaisten, Oulun, Paltamon, Pudasjärven, Puolangan, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven, Ristijärven, Sievin, Siikajoen, Siikalatvan, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tyrnävän, Utajärven, Vaalan sekä Ylivieskan kunnat;

13) Lapin vaalipiiri, johon kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkoseniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen sekä Ylitorion kunnat.

11) Keski-Suomen vaalipiiri, johon kuuluvat Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Konneveden, Kuhmoisten, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisten, Viitasaaren sekä Äänekosken kunnat;

12) Oulun vaalipiiri, johon kuuluvat Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Kajaanin, Kalajoen, Kempeleen, Kuhmon, Kuusamon, Kärsämäen, Limingan, Lumijoen, Merijärven, Muhoksen, Nivalan, Oulaisten, Oulun, Paltamon, Pudasjärven, Puolangan, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven, Ristijärven, Sievin, Siikajoen, Siikalatvan, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tyrnävän, Utajärven, Vaalan sekä Ylivieskan kunnat;

13) Lapin vaalipiiri, johon kuuluvat Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkoseniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen sekä Ylitorion kunnat.

7 §

Vaalipiirit muissa vaaleissa

Kunnallisvaaleissa vaalipiirinä on kunta.

9 §

Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkoja ovat:

- 1) ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat, joiden lukumäärästä ja sijainnista kunnanhallitus päättää ja joita on oltava, jollei erityisestä syystä muuta johdu, jokaisessa kunnassa vähintään yksi;
- 2) valtioneuvoston asetuksella säädettävät

7 §

Vaalipiirit muissa vaaleissa

Kuntavaaleissa vaalipiirinä on kunta.

9 §

Ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkoja ovat:

- 1) ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat, joiden lukumäärästä ja sijainnista kunnanhallitus päättää ja joita on oltava, jollei erityisestä syystä muuta johdu, jokaisessa kunnassa vähintään yksi;
- 2) valtioneuvoston asetuksella säädettävät

Suomen edustustot ja niiden toimipaikat sekä valtioneuvoston asetuksella säädettävät kunnallisvaalien yleiset ennakoäänestyspaikat Ahvenanmaan maakunnassa;

3) sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut, kunnanhallituksen päätöksellä määrätyt sosiaalihuollon toimintayksiköt sekä rangaistuslaitokset (laitos);

4) suomalaiset laivat, jotka ovat ulkomailla, kun ennakoäänestys toimitetaan.

Suomen edustustot ja niiden toimipaikat sekä valtioneuvoston asetuksella säädettävät *kuntavaalien* yleiset ennakoäänestyspaikat Ahvenanmaan maakunnassa;

3) sairaalat, ympärivuorokautista hoitoa antavat ja muut, kunnanhallituksen päätöksellä määrätyt sosiaalihuollon toimintayksiköt sekä rangaistuslaitokset (laitos);

4) suomalaiset laivat, jotka ovat ulkomailla, kun ennakoäänestys toimitetaan.

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kunnallisvaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Ahvenanmaan maakunnassa toimii kussakin kunnassa kunnan keskusvaalilautakuntana eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa maakunnassa toimitettavia kunnallisvaaleja varten asetettu lautakunta, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan keskusvaalilautakunnasta tässä laissa säädetään.

14 §

Kunnan keskusvaalilautakunnan työskentely

Kunnan keskusvaalilautakuntaan ei sovelleta kuntalain 50 §:ssä tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta

13 §

Kunnan keskusvaalilautakunta

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä *kuntavaaleissa* ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Ahvenanmaan maakunnassa toimii kussakin kunnassa kunnan keskusvaalilautakuntana eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa maakunnassa toimitettavia *kuntavaaleja* varten asetettu lautakunta, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnan keskusvaalilautakunnasta tässä laissa säädetään.

14 §

Kunnan keskusvaalilautakunnan työskentely

Kunnan keskusvaalilautakuntaan ei sovelleta *kuntalaisissa* tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta

ta kokouksissa eikä oikeudesta ottaa asia ylempään toimielimen käsiteltäväksi.

15 §

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. Kunnallisvaaleissa jäsenten ja varajäsenten tulee kuitenkin vastaavasti edustaa kunnassa edellisissä kunnallisvaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet laitoksissa toimitettavaa ennakköäänestystä varten on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

16 §

Vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan ei sovelleta kuntalain 50 §:ssä tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja nähtävänä pitämisestä, asian jatkokokoukseen siirtämisestä, kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa, viranhaltijaesittelystä, oikeudesta ottaa asia ylempään toimielimen käsiteltäväksi eikä kunnan taloudesta.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

kokouksissa eikä oikeudesta ottaa asia ylempään toimielimen käsiteltäväksi.

15 §

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. *Kuntavaaleissa* jäsenten ja varajäsenten tulee kuitenkin vastaavasti edustaa kunnassa edellisissä *kuntavaaleissa* ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet laitoksissa toimitettavaa ennakköäänestystä varten on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaaleissa ehdokkaana oleva ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

16 §

Vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan ei sovelleta *kuntalaissa* tarkoitetun hallintosäännön määräyksiä pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja nähtävänä pitämisestä, asian jatkokokoukseen siirtämisestä, kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolo- ja puheoikeudesta kokouksissa, viranhaltijaesittelystä, oikeudesta ottaa asia ylempään toimielimen käsiteltäväksi eikä kunnan taloudesta.

18 §

Äänioikeusrekisterin perustaminen ja tiedot

Jokaisesta äänioikeutetusta otetaan äänioikeusrekisteriin seuraavat tiedot sellaisina kuin ne ovat väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää kello 24:

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin kunnallisvaaleissa 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaisissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin kunnallisvaaleissa asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) maistraatti, jonka virka-alueella kotikunta on;
- 10) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 11) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpito-kunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa äänioikeutetulla Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

- 1) henkilötunnus;
- 2) täydellinen nimi;
- 3) muissa kuin *kuntavaaleissa* 5 §:ssä tarkoitettu vaalipiiri;
- 4) kotikuntalaisissa tarkoitettu kotikunta Suomessa;
- 5) äänestysalue;
- 6) äänestyspaikka vaalipäivänä ja sen osoite;
- 7) äidinkieli, jos se on islanti, norja, ruotsi tai tanska;
- 8) muissa kuin *kuntavaaleissa* asuinvaltio, jollei se ole Suomi;
- 9) maistraatti, jonka *toimialueella* kotikunta on;
- 10) rekisteriin ottamisen päivämäärä;
- 11) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:ssä tarkoitettu turvakielto.

Jollei äänioikeutetulla ole kotikuntaa Suomessa 51. päivänä ennen vaalipäivää, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään kotikuntalain mukainen väestökirjanpito-kunta. Jollei tämä kunta enää kuulu Suomen alueeseen, merkitään sen sijasta Helsingin kaupunki. Jollei europarlamenttivaaleissa tai *kuntavaaleissa* äänioikeutetulla *muun valtion* kansalaisella ole kotikuntaa Suomessa, kotikunnan sijasta äänioikeusrekisteriin merkitään äänioikeuskunta. Äänioikeutettu kuuluu näissä tapauksissa äänestysalueeseen, jonka valtuusto on 8 §:n 1 momentin nojalla määrännyt niitä äänioikeutettuja varten, joita ei ole väestötietojärjestelmässä merkitty minkään kiinteistön kohdalle.

19 §

Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kunnallisvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Kunnallisvaaleissa jokaisesta äänioikeutetusta, joka ei ole Suomen kansalainen, otetaan äänioikeusrekisteriin sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään:

- 1) tieto kansalaisuudesta;
- 2) tieto ajasta, jona hänellä yhtäjaksoisesti on ollut kotikunta Suomessa, jollei hän ole

19 §

Äänioikeusrekisteriin merkittävät lisätiedot kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Kuntavaaleissa jokaisesta äänioikeutetusta, joka ei ole Suomen kansalainen, otetaan äänioikeusrekisteriin sen lisäksi, mitä 18 §:n 2 momentissa säädetään:

- 1) tieto kansalaisuudesta;
- 2) tieto ajasta, jona hänellä yhtäjaksoisesti on ollut kotikunta Suomessa, jollei hän ole

Euroopan unionin muun jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalainen

Euroopan unionin muun jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalainen.

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Väestörekisterikeskuksen on hyvissä ajoin ennen kunnallisvaaleja ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävillä Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

31 §

Ehdokashakemukset käsittelevä viranomainen

Ehdokashakemukset käsittelee:

- 1) eduskuntavaaleissa vaalipiirilautakunta;
- 2) presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa Helsingin vaalipiirilautakunta;
- 3) kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta.

34 §

Asiakirjojen jättämisestä määrääminen ja kuuluttaminen

Määräyksestä on laadittava kuulutus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pantava nähtäväksi viranomaisen kokoushuoneistossa sekä julkais-tava kunnallisvaaleissa sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi ja muissa

22 §

Tiedottaminen Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa

Väestörekisterikeskuksen on hyvissä ajoin ennen *kuntavaaleja* ja europarlamenttivaaleja mahdollisuuksien mukaan toimitettava kaikille äänioikeuden edellytykset täyttävillä Euroopan unionin muun jäsenvaltion kansalaisille sopivalla tavalla tieto siitä, että heillä väestötietojärjestelmän tietojen mukaan tulee olemaan vaaleissa äänioikeus ja vaalikelpoisuus, sekä tieto menettelystä, joka on tarpeen äänioikeuden käyttämiseksi ja vaalikelpoisuuden toteuttamiseksi.

31 §

Ehdokashakemukset käsittelevä viranomainen

Ehdokashakemukset käsittelee:

- 1) eduskuntavaaleissa vaalipiirilautakunta;
- 2) presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa Helsingin vaalipiirilautakunta;
- 3) *kuntavaaleissa* kunnan keskusvaalilautakunta.

34 §

Asiakirjojen jättämisestä määrääminen ja kuuluttaminen

Määräyksestä on laadittava kuulutus, joka on annettava tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pantava nähtäväksi viranomaisen kokoushuoneistossa sekä julkais-tava *kuntavaaleissa* sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi ja muissa vaa-

vaaleissa virallisessa lehdessä.

leissa virallisessa lehdessä.

37 §

Ehdokkaiden järjestyksen määrääminen

Eduskuntavaaleissa, kunnallisvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa arvotaan:

- 1) vaaliliittoon kuulumattomien puolueiden ja vaaliliittojen keskinäinen järjestys;
- 2) vaaliliitossa sen muodostaneiden puolueiden keskinäinen järjestys; sekä
- 3) yhteislistojen keskinäinen järjestys.

37 §

Ehdokkaiden järjestyksen määrääminen

Eduskuntavaaleissa, *kuntavaaleissa* ja europarlamenttivaaleissa arvotaan:

- 1) vaaliliittoon kuulumattomien puolueiden ja vaaliliittojen keskinäinen järjestys;
- 2) vaaliliitossa sen muodostaneiden puolueiden keskinäinen järjestys; sekä
- 3) yhteislistojen keskinäinen järjestys.

41 §

Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen

Jokaisesta ehdokkaasta merkitään yhdistelmään numero, nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen sekä muissa kuin kunnallisvaaleissa kotikunta. Ehdokkaan etunimen rinnalla tai sen sijasta voidaan käyttää ehdokkaan yleisesti tunnettua puhuttelunimeä tai etunimeä lyhennettynä. Muita tietoja ehdokkaasta ei saa merkitä, paitsi jos ne ovat tarpeen henkilöllisyyden täsmentämiseksi. Yhdistelmään ei merkitä henkilötunnuksia.

41 §

Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen

Jokaisesta ehdokkaasta merkitään yhdistelmään numero, nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen sekä muissa kuin *kuntavaaleissa* kotikunta. Ehdokkaan etunimen rinnalla tai sen sijasta voidaan käyttää ehdokkaan yleisesti tunnettua puhuttelunimeä tai etunimeä lyhennettynä. Muita tietoja ehdokkaasta ei saa merkitä, paitsi jos ne ovat tarpeen henkilöllisyyden täsmentämiseksi. Yhdistelmään ei merkitä henkilötunnuksia.

44 §

Ehdokaslistojen yhdistelmän ja presidentinvaalin ehdokasluettelon jakelu ja tiedoksisaattaminen

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee saattaa kunnallisvaalien ehdokaslistojen yhdistelmä tai siinä olevat tiedot taikka tieto siitä, missä yhdistelmä on nähtävänä, äänioikeutettujen tiedoksi sillä tavalla kuin kunnan ilmoi-

44 §

Ehdokaslistojen yhdistelmän ja presidentinvaalin ehdokasluettelon jakelu ja tiedoksisaattaminen

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee saattaa *kuntavaalien* ehdokaslistojen yhdistelmä tai siinä olevat tiedot taikka tieto siitä, missä yhdistelmä on nähtävänä, äänioikeutettujen tiedoksi sillä tavalla kuin kunnan ilmoitukset

tukset saatetaan tiedoksi ja lisäksi keskusvaalilautakunnan kokoushuoneistossa julkaistavalla ilmoituksella. Tarpeellinen määrä yhdistelmiä on hyvissä ajoin ennen vaaleja toimitettava kunnanhallitukselle, vaalilautakunnille, vaalitoimikunnille ja kunnan alueella olevien yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoille. Niitä on lisäksi toimitettava ehdokkaita asettaneiden puolueiden, yhteislistojen ja yhteislistaan kuulumattomien valitsijayhdistysten vaaliasiamiehille. Yhdistelmiä on myös pidettävä kunnan asukkaiden saatavana.

saatetaan tiedoksi ja lisäksi keskusvaalilautakunnan kokoushuoneistossa julkaistavalla ilmoituksella. Tarpeellinen määrä yhdistelmiä on hyvissä ajoin ennen vaaleja toimitettava kunnanhallitukselle, vaalilautakunnille, vaalitoimikunnille ja kunnan alueella olevien yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoille. Niitä on lisäksi toimitettava ehdokkaita asettaneiden puolueiden, yhteislistojen ja yhteislistaan kuulumattomien valitsijayhdistysten vaaliasiamiehille. Yhdistelmiä on myös pidettävä kunnan asukkaiden saatavana.

58 §

Äänestäminen ennakkoäänestyksessä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskunta-vaaleissa ja kunnallisvaaleissa sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalissa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

58 §

Äänestäminen ennakkoäänestyksessä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskunta-vaaleissa ja *kuntavaaleissa* sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalissa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

64 §

Vaalikuorten toimittaminen vaalipiirilautakunnalle

Muissa kuin kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnan on suljettava vaalikuoret kestävään päällykseen äänestysalueittain lajiteltuina. Lähetykseen liitetään tiedot vaalikuorten lukumäärästä kussakin ryhmässä, johon ne on lajiteltu. Lähetys sinetöidään, ja sen päällykseen merkitään vaalipiirilautakunnan osoite ja lähettäjä. Lähetys toimitetaan kiireellisesti vaalipiirilautakunnalle sen määräämällä tavalla.

64 §

Vaalikuorten toimittaminen vaalipiirilautakunnalle

Muissa kuin *kuntavaaleissa* kunnan keskusvaalilautakunnan on suljettava vaalikuoret kestävään päällykseen äänestysalueittain lajiteltuina. Lähetykseen liitetään tiedot vaalikuorten lukumäärästä kussakin ryhmässä, johon ne on lajiteltu. Lähetys sinetöidään, ja sen päällykseen merkitään vaalipiirilautakunnan osoite ja lähettäjä. Lähetys toimitetaan kiireellisesti vaalipiirilautakunnalle sen määräämällä tavalla.

76 §

Äänestäminen vaalipäivänä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskunta-vaaleissa ja kunnallisvaaleissa sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalissa ehdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

76 §

Äänestäminen vaalipäivänä

Äänestäjällä on oikeus äänestää eduskunta-vaaleissa ja *kuntavaaleissa* sen vaalipiirin tai kunnan ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta, jossa äänestäjä on asianomaisissa vaaleissa merkitty äänioikeutetuksi, europarlamenttivaaleissa ehdokaslistojen yhdistelmässä olevaa ehdokasta ja presidentinvaalis-
sahdokasluettelossa olevaa ehdokasta.

81 §

*Äänestyslippujen ja vaalipöytäkirjan toimit-
taminen vaalilautakunnista*

Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai vara-puheenjohtajan ja yhden muun jäsenen on yhdessä viipymättä vietävä äänestysliput sisältävä lähetys ja vaalipöytäkirjan sisältävä lähetys kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnalle ja muissa vaaleissa vaalipiiri-lautakunnalle.

81 §

*Äänestyslippujen ja vaalipöytäkirjan toimit-
taminen vaalilautakunnista*

Vaalilautakunnan puheenjohtajan tai vara-puheenjohtajan ja yhden muun jäsenen on yhdessä viipymättä vietävä äänestysliput sisältävä lähetys ja vaalipöytäkirjan sisältävä lähetys *kuntavaaleissa* kunnan keskusvaali-lautakunnalle ja muissa vaaleissa vaalipiiri-lautakunnalle.

82 §

*Vaalisalaisuuden turvaaminen pienillä äänes-
tysalueilla*

Jos voidaan perustellusti arvioida, että ää-
nestysalueella äänestää ennakkoon ja vaali-
päivänä yhteensä vähemmän kuin 50 henkilöä
tai jos perustellusta syystä vaalisalaisuuden
turvaaminen muutoin sitä edellyttää, kunnan
keskusvaalilautakunnan on hyvissä ajoin en-
nen vaalipäivää määrättävä ja muissa kuin
kunnallisvaaleissa vaalipiirilautakunnalle il-
moitettava, että äänestysalueen ennakkoään-
et ja vaalipäivän äänet sekä jonkin toisen äänes-
tysalueen tai joidenkin toisten äänestysaluei-
den ennakkoään-
et ja vaalipäivän äänet laske-
taan yhdessä. Tällöin kyseisten äänestysaluei-
den vaalilautakunnat eivät suorita vaalipäi-
vän äänten alustavaa laskentaa, vaan toimit-
tavat äänestysliput alustavaa laskentaa varten

82 §

*Vaalisalaisuuden turvaaminen pienillä ää-
nestysalueilla*

Jos voidaan perustellusti arvioida, että ää-
nestysalueella äänestää ennakkoon ja vaali-
päivänä yhteensä vähemmän kuin 50 henki-
löä tai jos perustellusta syystä vaalisalaisuu-
den turvaaminen muutoin sitä edellyttää,
kunnan keskusvaalilautakunnan on hyvissä
ajoin ennen vaalipäivää määrättävä ja muissa
kuin *kuntavaaleissa* vaalipiirilautakunnalle
ilmoitettava, että äänestysalueen ennakkoään-
et ja vaalipäivän äänet sekä jonkin toisen
äänestysalueen tai joidenkin toisten äänestys-
alueiden ennakkoään-
et ja vaalipäivän äänet laske-
taan yhdessä. Tällöin kyseisten äänes-
tysalueiden vaalilautakunnat eivät suorita
vaalipäivän äänten alustavaa laskentaa, vaan
toimittavat äänestysliput alustavaa laskentaa

keskusvaalilautakunnalle.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on avattava 1 momentissa tarkoitettun äänestysalueen ja 2 momentissa tarkoitettujen äänestysalueiden vaalikuoret sekä yhdistettävä niissä olevat äänestysliput äänestysalueissa vaalipäivänä annettuihin äänestyslippuihin ja lisäksi 2 momentissa tarkoitettujen äänestysalueiden äänestysliput keskenään. Keskusvaalilautakunta suorittaa näiden äänestyslippujen alustavan ääntenlaskennan noudattaen soveltuvin osin, mitä 78 §:ssä säädetään. Muissa kuin kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunta toimittaa sen jälkeen äänestysliput, keskusvaalilautakunnan kokouksesta laaditun pöytäkirjan sekä vaalilautakuntien vaalipöytäkirjat vaalipiirilautakunnalle noudattaen soveltuvin osin, mitä 64 §:n 1 momentissa säädetään.

varten keskusvaalilautakunnalle.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on avattava 1 momentissa tarkoitettun äänestysalueen ja 2 momentissa tarkoitettujen äänestysalueiden vaalikuoret sekä yhdistettävä niissä olevat äänestysliput äänestysalueissa vaalipäivänä annettuihin äänestyslippuihin ja lisäksi 2 momentissa tarkoitettujen äänestysalueiden äänestysliput keskenään. Keskusvaalilautakunta suorittaa näiden äänestyslippujen alustavan ääntenlaskennan noudattaen soveltuvin osin, mitä 78 §:ssä säädetään. Muissa kuin *kuntavaaleissa* keskusvaalilautakunta toimittaa sen jälkeen äänestysliput, keskusvaalilautakunnan kokouksesta laaditun pöytäkirjan sekä vaalilautakuntien vaalipöytäkirjat vaalipiirilautakunnalle noudattaen, mitä 64 §:n 1 momentissa säädetään.

84 §

Tuloksen laskennasta vastaavat viranomaiset

Ennakköäänestyksessä annettujen äänestyslippujen laskennasta ja vaalipäivän äänestyksessä annettujen äänestyslippujen tarkastuslaskennasta huolehtii kokouksissaan:

- 1) eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiirilautakunta;
- 2) kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunta.

91 §

Vaalien tuloksen määrääminen eduskuntavaaleissa ja kunnallisvaaleissa

Vaalien tuloksen määräämiseksi eduskuntavaaleissa ja kunnallisvaaleissa kirjoitetaan kaikkien ehdokkaiden nimet heidän vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Tästä nimisarjasta valitaan sarjan alusta alkaen niin monta ehdokasta kuin vaalipiirissä on valittava edustajia tai kunnassa valtuutettuja.

84 §

Tuloksen laskennasta vastaavat viranomaiset

Ennakköäänestyksessä annettujen äänestyslippujen laskennasta ja vaalipäivän äänestyksessä annettujen äänestyslippujen tarkastuslaskennasta huolehtii kokouksissaan:

- 1) eduskuntavaaleissa, presidentinvaalissa ja europarlamenttivaaleissa vaalipiirilautakunta;
- 2) *kuntavaaleissa* kunnan keskusvaalilautakunta.

91 §

Vaalien tuloksen määrääminen eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa

Vaalien tuloksen määräämiseksi eduskuntavaaleissa ja *kuntavaaleissa* kirjoitetaan kaikkien ehdokkaiden nimet heidän vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen ja kunkin ehdokkaan nimen kohdalle merkitään hänen vertauslukunsa. Tästä nimisarjasta valitaan sarjan alusta alkaen niin monta ehdokasta kuin vaalipiirissä on valittava edustajia tai kunnassa valtuutettuja.

95 §

Kunnallisvaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen

95 §

Kuntavaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen

98 §

Vaalien tuloksen merkitseminen pöytäkirjaan

98 §

Vaalien tuloksen merkitseminen pöytäkirjaan

Kukin valittu merkitään pöytäkirjaan ilmoittamalla hänen nimensä ja arvonsa, ammattinsa tai toimensa sekä, kunnallisvaaleja lukuun ottamatta, kotikuntansa samoin kuin hänen saamansa vertausluku ja äänimäärä.

Kukin valittu merkitään pöytäkirjaan ilmoittamalla hänen nimensä ja arvonsa, ammattinsa tai toimensa sekä, *kuntavaaleja* lukuun ottamatta, kotikuntansa samoin kuin hänen saamansa vertausluku ja äänimäärä.

101 §

Valitusoikeus ja valitusperusteet

101 §

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Lisäksi saavat päätöksestä valittaa sillä perusteella, että vaalit on toimitettu virheellisessä järjestyksessä ja että se on saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen:

- 1) jokainen asianomaisessa vaalipiirissä tai kunnassa äänioikeutettu henkilö; ja
- 2) kunnallisvaaleissa kunnan jäsen.

Lisäksi saavat päätöksestä valittaa sillä perusteella, että vaalit on toimitettu virheellisessä järjestyksessä ja että se on saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen:

- 1) jokainen asianomaisessa vaalipiirissä tai kunnassa äänioikeutettu henkilö;
- 2) *kuntavaaleissa* kunnan jäsen.

104 §

Päätöksen tiedoksianto

104 §

Päätöksen tiedoksianto

Kunnallisvaaleissa hallinto-oikeuden päätöksestä on annettava tieto valittajalle, kunnanhallitukselle ja kunnan keskusvaalilautakunnalle, puolueiden ja yhteislistojen vaaliasiamiehille sekä, jos päätöksellä on määrätty vaalien tulos oikaistavaksi tai vaalit uusittaviksi, oikeusministeriölle. Kunnan keskusvaalilautakunnan on saatettava hallinto-oikeuden päätös viipymättä tiedoksi myös kunnan jäsenille asettamalla päätös seitsemän päivän ajaksi nähtäväksi kunnan julkisten

Kuntavaaleissa hallinto-oikeuden päätöksestä on annettava tieto valittajalle, kunnanhallitukselle ja kunnan keskusvaalilautakunnalle, puolueiden ja yhteislistojen vaaliasiamiehille sekä, jos päätöksellä on määrätty vaalien tulos oikaistavaksi tai vaalit uusittaviksi, oikeusministeriölle. Kunnan keskusvaalilautakunnan on saatettava hallinto-oikeuden päätös viipymättä tiedoksi myös kunnan jäsenille asettamalla päätös seitsemän päivän ajaksi nähtäväksi kunnan julkisten

kuulutusten ilmoitustaululle.

105 §

Jatkovalitus

 Jos päätöksellä on määrätty vaalien tulos oikaistavaksi tai vaalit uusittaviksi, valitusoikeus on 101 §:ssä mainituilla sekä kunnallisvaaleissa myös kunnanhallituksella. Niiden, jotka eivät ole saaneet päätöstä erikseen tiedoksi, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon silloin, kun päätöksestä ensimmäistä kertaa kuulutettiin yleisradiotoimintaa harjoittavan laitoksen lähetyksessä tai kun päätös asetettiin nähtäväksi kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululle.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Jos vaalit valituksen johdosta määrätään uusittaviksi, on uusittavien vaalien vaalipäivä:

1) eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa ensimmäisenä sunnuntaina 50 päivän kuluttua siitä, kun valitusviranomaisen päätös on saanut lainvoiman;

2) kunnallisvaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnan määräämänä sunnuntaina.

 Uusittavien eduskuntavaalien tuloksesta on heti ilmoitettava eduskunnalle ja uusittavien kunnallisvaalien tuloksesta asianomaisen kunnan valtuustolle.

kuulutusten ilmoitustaululle.

105 §

Jatkovalitus

 Jos päätöksellä on määrätty vaalien tulos oikaistavaksi tai vaalit uusittaviksi, valitusoikeus on 101 §:ssä mainituilla sekä *kuntavaaleissa* myös kunnanhallituksella. Niiden, jotka eivät ole saaneet päätöstä erikseen tiedoksi, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon silloin, kun päätöksestä ensimmäistä kertaa kuulutettiin yleisradiotoimintaa harjoittavan laitoksen lähetyksessä tai kun päätös asetettiin nähtäväksi kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululle.

106 §

Valituksen johdosta uusittavat vaalit

Jos vaalit valituksen johdosta määrätään uusittaviksi, on uusittavien vaalien vaalipäivä:

1) eduskuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa ensimmäisenä sunnuntaina 50 päivän kuluttua siitä, kun valitusviranomaisen päätös on saanut lainvoiman;

2) *kuntavaaleissa* kunnan keskusvaalilautakunnan määräämänä sunnuntaina.

 Uusittavien eduskuntavaalien tuloksesta on heti ilmoitettava eduskunnalle ja uusittavien *kuntavaalien* tuloksesta asianomaisen kunnan valtuustolle.

11 luku

Kunnallisvaalit*Kunnallisvaalien ajankohta*

144 §

Vaalipäivä

Kunnallisvaalien vaalipäivä on huhtikuun kolmas sunnuntai.

Ehdokasasettelu kunnallisvaaleissa

145 §

146 §

Oikeus asettaa ehdokkaita

Kunnallisvaaleissa voivat ehdokkaita asettaa:

- 1) puolueet;
- 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

150 §

Valitsijayhdistyksen perustaminen

Valitsijayhdistyksen perustamiseen ehdokkaan asettamiseksi kunnallisvaaleja varten tarvitaan vähintään kymmenen äänioikeutettua kunnan asukasta. Kunnassa, jonka asukasluku on väestötietojärjestelmässä vaalivuoden toukokuun 31 päivän päätyessä olevien tietojen mukaan enintään 1 500, saa valitsijayhdistyksen kuitenkin perustaa vähintään kolme äänioikeutettua kunnan asukasta ja kunnassa, jonka asukasluku on yli 1 500, mutta enintään 2 000, saa valitsijayhdistyksen perustaa vähintään viisi äänioikeutettua kunnan asukasta.

11 luku

Kuntavaalit*Kuntavaalien ajankohta*

144 §

Vaalipäivä

Kuntavaalien vaalipäivä on huhtikuun kolmas sunnuntai.

Ehdokasasettelu kuntavaaleissa

145 §

146 §

Oikeus asettaa ehdokkaita

Kuntavaaleissa voivat ehdokkaita asettaa:

- 1) puolueet;
- 2) äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

150 §

Valitsijayhdistyksen perustaminen

Valitsijayhdistyksen perustamiseen ehdokkaan asettamiseksi *kuntavaaleja* varten tarvitaan vähintään kymmenen äänioikeutettua kunnan asukasta. Kunnassa, jonka asukasluku on väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän vuoden marraskuun 30 päivän päätyessä olevien tietojen mukaan enintään 1 500, saa valitsijayhdistyksen kuitenkin perustaa vähintään kolme äänioikeutettua kunnan asukasta ja kunnassa, jonka asukasluku on yli 1 500, mutta enintään 2 000, saa valitsijayhdistyksen perustaa vähintään viisi ääni-

Valitsijayhdistys perustetaan laatimalla päiväty ja allekirjoitettu perustamisasiakirja, jossa on oltava seuraavat tiedot:

1) maininta siitä, mitkä kunnallisvaalit ovat kyseessä;

2) ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen;

3) jokaisen jäsenen nimi, syntymäaika ja osoite;

4) jokaisen jäsenen allekirjoittama vakuutus siitä, että hän on kysymyksessä olevissa vaaleissa asianomaisessa kunnassa äänioikeutettu;

5) valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimi ja yhteystiedot.

Äänioikeutettu voi olla jäsenenä vain yhdessä valitsijayhdistyksessä. Jos hän on jäsenenä kahdessa tai useammassa valitsijayhdistyksessä, kunnan keskusvaalilautakunnan on poistettava hänen nimensä kaikista perustamisasiakirjoista.

oikeutettua kunnan asukasta.

Valitsijayhdistys perustetaan laatimalla päiväty ja allekirjoitettu perustamisasiakirja, jossa on oltava seuraavat tiedot:

1) maininta siitä, mitkä *kuntavaalit* ovat kyseessä;

2) ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen;

3) jokaisen jäsenen nimi, syntymäaika ja osoite;

4) jokaisen jäsenen allekirjoittama vakuutus siitä, että hän on kysymyksessä olevissa vaaleissa asianomaisessa kunnassa äänioikeutettu;

5) valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehen ja hänen varamiehensä nimi ja yhteystiedot.

Äänioikeutettu voi olla jäsenenä vain yhdessä valitsijayhdistyksessä. Jos hän on jäsenenä kahdessa tai useammassa valitsijayhdistyksessä, kunnan keskusvaalilautakunnan on poistettava hänen nimensä kaikista perustamisasiakirjoista.

Ehdokashakemus kunnallisvaaleissa

151 §

Ehdokashakemus kuntavaaleissa

151 §

157 §

Valtuutettujen valitseminen vaaleja toimittamatta

Jos vaaleja varten hyväksytyjä ehdokkaita on yhtä paljon kuin valittavia valtuutettuja, ei vaaleja toimiteta, vaan kunnan keskusvaalilautakunta julistaa lokakuun neljäntenä sunnuntaina pidettävässä kokouksessa, että valtuutetuiksi on valittu hyväksytyt ehdokkaat. Jos ehdokkaita on yhteensä vähemmän kuin vaaleissa on valittava valtuutettuja, valtuutettujen lukumäärä jää toistaiseksi vajaaksi.

157 §

Valtuutettujen valitseminen vaaleja toimittamatta

Jos vaaleja varten hyväksytyjä ehdokkaita on yhtä paljon kuin valittavia valtuutettuja, ei vaaleja toimiteta, vaan kunnan keskusvaalilautakunta julistaa *144 §:ssä tarkoitettuna sunnuntaina* pidettävässä kokouksessa, että valtuutetuiksi on valittu hyväksytyt ehdokkaat. Jos ehdokkaita on vähemmän kuin vaaleissa on valittava valtuutettuja, valtuutettujen lukumäärä jää toistaiseksi vajaaksi.

188 §

Kustannusten jako vaaliviranomaisten välillä

Kunta vastaa kunnan keskusvaalilautakunnan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoiden ja kotiaänestyksen vaalitoimitsijoiden toiminnasta aiheutuneista sekä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista vaalien toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Muissa kuin kunnallisvaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta vaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

188 §

Kustannusten jako vaaliviranomaisten välillä

Kunta vastaa kunnan keskusvaalilautakunnan, vaalilautakuntien, vaalitoimikuntien, yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijoiden ja kotiaänestyksen vaalitoimitsijoiden toiminnasta aiheutuneista sekä muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista vaalien toimittamisesta aiheutuneista kustannuksista. Muissa kuin *kuntavaaleissa* oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta vaaleissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaantulon jälkeen seuraavat kuntavaalit toimitetaan vuonna 2017.